

**VI Seminari de Terminologia:
«Terminologia de les ciències de la vida:
criteris i recursos»**

(Les intervencions, enregistrades en vídeo, són accessibles a la videoteca de l'Institut,
a l'enllaç *videoteca.iec.cat/*)

(També hi ha fotos del seminari accessibles a l'enllaç *http://www.iec.cat/scaterm/Butlletins/027.htm*)

Programa del VI Seminari de Terminologia

«Terminologia de les ciències de la vida: criteris i recursos»

Sala Pere i Joan Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, 17 de novembre del 2011

- 10.00 h Inscripció de participants i lliurament de documentació
- 10.30 h *Obertura del seminari*
PATRÍCIA L. VITRI
Vocal d'Activitats de la SCATERM
- 10.35 h *Lliçó*
Problemes plantejats en la cerca en català del terme científic més escaient (en el cas de la biologia): estat actual del llenguatge científic en català
Mercè DURFORT
Professora del Departament de Biologia Cel·lular de la Universitat de Barcelona
Membre de la Secció de Ciències Biològiques
Institut d'Estudis Catalans
- 11.35 h *Pausa cafè*
- 12.00 h *Lliçó*
Recursos terminològics en línia de les ciències de la vida
Ricard ROCA
Societat Catalana de Biologia
Institut d'Estudis Catalans
- 13.00 h *Lliçó*
Criteris terminològics en ciències de la vida i de la salut
M. Antònia JULIÀ
Àrea de Projectes Terminològics
TERMCAT
- 14.00 h *Cloenda*

Presentació del VI Seminari de Terminologia

Agustí Espallargas

Vocal de Comunicació de la SCATERM
Soci de la SCATERM pel Parlament de Catalunya

El seminari anual de terminologia de la SCATERM, que el curs 2011-2012 va dur el títol de «Terminologia de les ciències de la vida: criteris i recursos», va tenir lloc el 17 de novembre al matí a la sala Pere i Joan Corominas de l'Institut d'Estudis Catalans.

Va introduir l'acte Patricia L. Vitri, vocal d'Activitats de la SCATERM, que va donar pas a unes paraules de benvinguda del president de la Societat, Jaume Martí, i va presentar els tres especialistes convidats: Mercè Durfort, catedràtica del Departament de Biologia Cel·lular de la Universitat de Barcelona i membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut; Ricard Roca, corrector, biòleg i membre de la Societat Catalana de Biologia; i M. Antònia Julià, terminòloga del TERMCAT i biòloga.

La professora Durfort va començar la seva intervenció, «Problemes terminològics de la biologia cel·lular», amb algunes consideracions a propòsit del treball conjunt entre especialistes i terminòlegs. Va parlar de la necessitat que hi hagi acord entre els diversos agents terminològics i els professors o autors, a partir de la premissa que aquests necessiten sovint l'assistència dels terminòlegs —en el seu cas, en el terreny de la biologia i sobretot en l'àmbit de la docència, però també de la traducció i la recerca. Aquesta assistència s'ha de vehicular amb solucions que siguin clares i precises, i s'han de formular amb l'objectiu de donar seguretat als especialistes, perquè les han de fer servir i perquè puguin transmetre el coneixement especialitzat de la manera més precisa terminològicament i correcta lingüísticament. Un cop fetes aquestes consideracions, Mercè Durfort va parlar de casos terminològics concrets que ha hagut de tractar i que li han plantejat algun problema denominatiu o conceptual, i pels quals ha pogut —generalment— trobar solucions «en la cerca en català del terme científic més escaient». Així, va exemplificar casos de manteniment o rebuig de denominacions dobles; d'ús i

possible adaptació d'anglicismes, llatinismes o altres manlleus; de desacord amb denominacions proposades; de l'ús de les sigles; de la importància d'una bona delimitació del concepte per a arribar a establir una bona denominació; de la falta de certes denominacions en les fonts oficials; de traduccions controvertides, etc. La participació de diverses veus d'entre els assistents ja des de bon principi —va haver-hi intervencions tant de terminòlegs i lingüistes com de professors i especialistes de l'àmbit— va ajudar a aclarir alguns d'aquests casos i a plantejar-ne d'altres.

Després d'una pausa per al cafè, va ser el torn de Ricard Roca, que va fer una presentació exhaustiva del que ja anunciava el títol de la seva intervenció: «Recursos terminològics en línia de les ciències de la vida». En una primera part dedicada a les taxonomies va presentar els quatre codis de nomenclatura existents —de zoologia, botànica, bacteris i virus— i la manera com estan representats a la xarxa, amb una exposició dels recursos en línia que ofereixen informació relativa als criteris tipogràfics i les convencions en l'escriptura de les nomenclatures i els tàxons, a la formació de les denominacions, a les bases de dades, a les publicacions especialitzades, i a les associacions i comissions internacionals que prenen o difonen decisions sobre aquestes qüestions. La segona part de la intervenció la va dedicar al cas específic dels gens, que també compta amb diversos recursos disponibles en línia; va parlar també de convencions d'escriptura i representació i de les nomenclatures específiques per als gens humans. A partir d'una intervenció, va quedar palès, pel que fa a aquest darrer cas, el fet que les diverses bases de dades no sempre són coherents en les denominacions que ofereixen, cosa que cal tenir en compte a l'hora de consultar-les.

La darrera intervenció del Seminari, «Criteris terminològics en ciències de la vida i de la salut», va anar a càrrec de M. Antònia Julià. Va partir de la definició de criteri terminològic i de la presència necessària i constant d'aquests criteris en el treball terminològic: qualsevol feina terminològica parteix d'un criteri establert o bé pot servir per a crear-ne un de nou. Així, va oferir un panorama general i molt complet del treball del TERMCAT a partir del paper que hi tenen els criteris terminològics, que va anar il·lustrant amb exemples concrets de l'àmbit de les ciències de la salut. Va parlar de l'ús dels criteris en les sessions de normalització i en l'elaboració de productes, en el treball amb els especialistes i professionals sectorials, en les feines d'assessorament i en la traducció de normes d'estandardització, etc. També va destacar la importància de posar els criteris terminològics a disposició dels usuaris. En aquest sentit, i per acabar, va fer referència a la gestió dels criteris un cop creats (com s'apliquen, es difonen i es mantenen).

A part del contingut mateix de les exposicions, destaquem d'aquest VI Seminari el to amè i instructiu que es va anar creant per les intervencions dels especialistes i del públic assistent, i per les respostes que es van donar. Un to propiciat ja

des de la primera intervenció i que es va mantenir al llarg de tot el matí, la qual cosa va donar un caràcter molt participatiu a la trobada.

(Per acabar, voldríem destacar la feina feta per l'ulterior vocal de Programació d'Activitats, Òscar Aznar, en la transcripció de les intervencions dels ponents amb vista a publicar-les en el present volum de les «Memòries de la Societat Catalana de Terminologia».)

Assistents al VI Seminari de Terminologia

Aquesta llista recull totes les persones assistents al VI Seminari de la SCATERM, ordenades alfabèticament pels cognoms.

Òscar AZNAR I ALEMANY
Vilafranca del Penedès (Alt Penedès)

Àngels EGEA I PUIGVENTÓS
Barcelona

Àngels BIARGE I FRANCO
Barcelona

Agustí ESPALLARGAS I MAJÓ
Barcelona

Cristina BOFILL I CARALT
Barcelona

Rosa ESTOPÀ I BAGOT
Girona

Jordi BOVER I SALVADÓ
Barcelona

Glòria FONTOVA I HUGAS
Barcelona

Oriol CABRÉ I FABRE
Cerdanyola del Vallès (Vallès Occidental)

Judit FREIXA I AYMERICH
Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental)

Marta CAMPO I GONZÁLEZ-GARZÓN
Barcelona

Xavier FUENTES I ARDERIU
Barcelona

Núria CASTELLS I QUINTANA
Barcelona

Francesc GALERA I PORTA
Bellaterra (Vallès Occidental)

Guida CUSSÓ I VENTURA
Vic (Osona)

Kenneth JORDAN I NÚÑEZ
Villanueva de Gállego (Saragossa)

Jordi LLEONART I ALIBERAS
Barcelona

Lluc POTRONY I JULIÀ
Barcelona

Sílvia LLOVERA I DURAN
Barcelona

Sara RAMA I PERDIGUERO
L'Hospitalet de Llobregat (Barcelonès)

Sílvia LÓPEZ I CABALLER
Barcelona

Jaume ROCA I VERDAGUER
Terrassa (Vallès Occidental)

Heura MARÇAL I SERRA
Bellaterra (Vallès Occidental)

Núria ROMA I PEIX
Barcelona

Rafael MARCO I MOLINA
Vilafranca del Penedès (Alt Penedès)

Elisabet SOLÉ I SOLÉ
Barcelona

Irene MASCARELLA I VILAGELIU
Barcelona

Albert SOLER I DALMASES
Igualada

Josep M. MESTRES I SERRA
Barcelona

Mireia TOMÀS I GINER
Barcelona

David MIÑANA I GALBIS
Barcelona

Cèlia VENDRELL I XIXONS
Riner (Solsonès)

Salvador PARDO I HERRERO
València

Lluïsa VILAGELIU I ARQUÉS
Barcelona

Jordi PALAU I BATLLE
Barcelona

Patricia Lara VITRI I VIVES
Manacor (Illes Balears)

Mar PONGILUPPI I GOMILA
El Papiol (Baix Llobregat)